

ZBOROVANJA**Simpozij o spremembah zemljepisnih imen**

Rim, Italija, 17.–18. 11. 2014

Sredi novembra 2014 je bil v organizaciji Komisije oziroma Delovne skupine za toponimijo, ki je skupni organ Mednarodne geografske unije (IGU) in Mednarodne kartografske zveze (ICA), ter rimske Nacionalne akademije dei Lincei (*Accademia Nazionale dei Lincei*; Lincei bi lahko dobesedno prevedli kot 'risjeoki') izveden dvodnevni simpozij, ki se ga je udeležilo okrog 60 udeležencev iz 21 držav s štirih celin. Predstavili so 40 referatov. Glavni organizatorji so bili Cosimo Palagiano, predsednik združene Komisije oziroma Delovne skupine za toponimijo pri Mednarodni geografski uniji, Paulo de Menezes, predsednik združene Komisije oziroma Delovne skupine za toponimijo pri Mednarodni kartografski zvezi, ter Peter Jordan kot zastopnik Skupine izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena (UNGEGN).

Simpozij je bil izveden v kompleksu znamenite renesančne vile Farnesina (slika 2), ki jo je po naročilu bogatega bankirja iz Siene Agostina Chigija leta 1509 dokončal znameniti sienski arhitekt Baltassarre Peruzzi. Palača stoji na desnem bregu Tibere, nedaleč od Vatikana, v turistično živahni četrti Trastevere. Njene zidne in stropne poslikave so poleg Peruzzija samega izvedli znameniti slikarji Rafael (slika 3), Sebastiano del Piombo, Giovanni Antonio Bazzi z vzdevkom Sodoma in Giulio Romano. Freske in njeno pohištvo so občudovali obiskovalci od blizu in daleč. V njej so se srečevali umetniki, precej je bilo tudi slavnostnih pogostitev. Po Chigijevi smrti je vilo kupil kardinal Alessandro Farnese, po katerem je dobila ime. Pozneje je bilo v njej dolgo časa špansko veleposlaništvo. Italijanska država jo je odkupila leta 1928 in jo predala v upravljanje Kraljevi italijanski akademiji. Po njeni ukinitvi leta 1944 je postala last Nacionalne akademije dei Lincei.

DRAGO KLADNIK

Slika 1: Matjaž Geršič med predstavitvijo slovenskega prispevka.

Program simpozija je bil razdeljen v šest tematskih sklopov:

- Splošen pristop, metodologija,
- Raziskave na državni ravni,
- Raziskave na regionalni ravni,
- Spremembe imen v urbanem prostoru,
- Multikulturni primeri in
- Vpliv posebnih zgodovinskih dogodkov na zemljepisna imena.

Pestrost prispevkov je bila velika, tako zelo, da je v razpoložljivem prostoru nemogoče predstaviti vse raznovrstne tematike.

Zanimivo je, da je več referentov iz nekdanjih socialističnih vzhodnoevropskih držav (Madžarska, Romunija, Češka), pa tudi posamezni prispevki od drugod (denimo iz Švedske in Alžirijo) predstavilo problematiko spreminjanja uličnih imen. Izgleda, da so motivi, ki povzročajo spremembe, bolj ali manj sorodni v vseh okoljih, razlike pa se pojavijo pri varovanju uveljavljenih imen, ki mu še posebej v Skandinaviji posvečajo zelo veliko pozornost. Tam skoraj ni možnosti, da bi se določena že poimenovana ulica lahko preimenovala, zato morajo na ustrezno umestitev »svojih« ulic čakati tudi tako znamenite osebnosti, kot je na primer pred dobrim desetletjem umrla avtorica Pike nogavičke Astrid Lindgren. Povsem drugače pa je v nekdanjih vzhodnoevropskih državah, kjer so predvsem glavne mestne ulice pravcati poligon razkazovanja vladajoče politične moči, ki se še najlaže manifestira prav v uličnem preimenovanju.

Tudi zato je preučevanje uličnih imen zelo priljubljena tema, ki ji lahko ob poudarjeni prostorski komponenti dodamo geografsko konotacijo in to z ustreznimi GIS orodji celo poudarimo. S humanističnimi pristopi v geografiji zemljepisna imena dobivajo nove vsebine, denimo ideološki, simbolni, spoznavni in čustveni pomen.

DRAGO KLADNIK

Slika 2: Simpozij je potekal v renesančni vili Farnesina v četrti Trastevere na desnem bregu Tibere.

Spreminjanje uličnih in drugih zemljepisnih imen je torej eden od mehanizmov, prek katerega vladajoča politika vsiljuje svoje ideološke koncepte. Ideološke spremembe imen so postale zanimiva tema po padcu totalitarnih režimov, ko je ponovno uvajanje zgodovinskih imen pomenilo simbolni obračun s preživetimi nedemokratskimi režimi. Spremembe uličnih imen na nek način zrcalijo preoblikovanje odnosa do okolja in polpretekle zgodovine. Prav ulična imena so namreč zaradi svoje narave neposreden odraz politike in duha v določeni družbi.

Spremembe uličnih imen kot zrcalo političnih preobratov so že prej obravnavali nekateri tuji avtorji, predvsem v vzhodni Evropi in osrednji Aziji, povsod v povezavi s padci komunističnih režimov. Doslej sta v Sloveniji vpliv politično motiviranih sprememb na primeru krajevnih imen obravnavala le Urbančeva in Gabrovec.

Slovenska udeleženca na simpoziju v Rimu, Matjaž Geršič in avtor pričujočega zapisa, sva predstavila spremembe uličnih imen v Ljubljani. Aktualna ulična imena sva zajela s pomočjo geografskih informacijskih sistemov, na podlagi zamejitve območja Mestne občine Ljubljana. Iz pisnih in arhivskih virov sva za zajeta imena (praviloma na območju znotraj avtocestnega obroča) ugotavljala spremembe od prvih poimenovanj dalje. S pomočjo časovno-prostorske matrike sva na različnih lokacijah v daljših in krajših zgodovinskih obdobjih ugotavljala ulična preimenovanja na eni strani in obstojnost nekaterih imen na drugi. Po pričakovanju je velik del preimenovanj politično motiviran.

Prispevki bodo predvidoma objavljeni kot peta publikacija iz zbirke *Name & Place* ('Ime in prostor'), ki jo izdaja založba Dr. Kovač iz Hamburga. Uredila jo bosta Paul Woodman iz Združenega kraljestva in Peter Jordan iz Avstrije.

Drago Kladnik

DRAGO KLADNIK

Slika 3: Notranjost vile Farnesina s čudovitimi freskami; pri poslikavah je sodeloval tudi slovit slikar Rafael.

Generalna skupščina Evropske zveze znanosti o Zemlji

Dunaj, Avstrija, 12.–17. 4. 2015

Na Dunaju je bila tudi leta 2015 generalna skupščina in konferenca Evropske zveze znanosti o Zemlji (*European Geosciences Union – EGU*; <http://www.egu.eu/>), ki je nastala leta 2002 z združitvijo Evropskega geofizikalnega združenja in Evropske geološke unije. Večdnevnega dogodka, ki od leta 2005 poteka na Dunaju, se je udeležilo blizu 12.000 raziskovalcev in študentov iz prek sto držav. Med udeleženci je bilo največ Nemcev (17 %), Britancev (8,5 %), Francozov (8 %), Američanov (7 %), Italijanov (7 %) in Avstrijcev (5 %), ki so skupaj predstavljali kar polovico udeležencev. Med udeleženci je bilo tudi 35 Slovencev (0,3 %).

Letos je bilo predstavljenih 4870 referatov, 8489 posterjev ter 705 interaktivnih predstavitev. Zvrstilo se je 577 znanstvenih sekcij in 310 ostalih dogodkov. Med slednjimi velja izpostaviti številne delavnice na temo, kako pisati dobre članke, ter pogovore s posamezniki, katerih članki so v svetovnem merilu med najbolj citiranimi.

Z Geografskega instituta Antona Melika ZRC SAZU smo se dogodka udeležili Blaž Komac, Drago Kladnik in Matija Zorn s posterjema z naslovom *National geodiversity assessment for geotourism purposes: a Slovenian approach* (<http://meetingorganizer.copernicus.org/EGU2015/EGU2015-8381.pdf>) in *Landsliding, topographic variables and location of cultural terraces in Slovenia* (<http://meetingorganizer.copernicus.org/EGU2015/EGU2015-8364.pdf>). Izmed slovenskih geografov se je dogodka udeležil tudi Žiga Kokalj (Inštitut za antropološke in prostorske študije ZRC SAZU) s posterjem z naslovom

MATIJA ZORN

Slika: Srečanje je priložnost za proizvajalce laboratorijske in terenske opreme ter znanstvene založbe, da predstavijo svojo ponudbo.

Estimation of terracing characteristics from airborne laser scanning data (<http://meetingorganizer.copernicus.org/EGU2015/EGU2015-5252-1.pdf>).

Povzetki vseh predavanj in posterjev so objavljeni v spletni reviji *Geophysical Research Abstracts* (17, 2015; <http://www.geophysical-research-abstracts.net/>), izbrane predstavitve iz posameznih sekcij pa bodo objavljene v različnih revijah, predvsem tistih povezanih z EGU. EGU je razdeljena na 22 področij (glej: <http://www.egu.eu/structure/divisions-and-present-officers/>) in večina (17) ima tudi svojo revijo (seznam revij je dostopen na spletnem naslovu: <http://www.egu.eu/publications/open-access-journals/>), katerih faktorji vpliva se gibljejo med 1 in 5.

Udeležbo na Generalni skupščini Evropske zveze znanosti o Zemlji vsekakor priporočamo vsem, ki se ukvarjajo z geografijo, geologijo, vodarstvom, gozdarstvom in sorodnimi vedami. Zaradi nepregledne množice predavanj si je dobro prej narediti osebni program predavanj, kar omogoča posebna spletna aplikacija.

Udeležba na tako velikem kongresu običajno ne prinese veliko novih specifičnih znanj z določene področja, je pa koristna, ker lahko na enem mestu pridobimo pregled nad stanjem raziskovanja in najnovejšimi dosežki v znanostih o Zemlji. Odgovorni za posamezna področja tudi ne pozabijo na zgodovino znanosti o Zemlji. Letos so tako izpostavili dvesto letnico prvega poskusa modeliranje geoloških procesov – leta 1815 je Škot J. Hall objavil članek z modelom gubanja plasti ob lateralnih pritiskih. Seveda pa letos niso mogli zaobiti Mednarodnega leta prsti (<http://www.fao.org/soils-2015/en/>).

Naslednja generalna skupščina in konferenca Evropske zveze znanosti o Zemlji bo tudi naslednje leto aprila na Dunaju. Več o prihajajočem dogodku pa lahko prebereta na spletnem naslovu: <http://www.egu2016.eu/>.

Matija Zorn

Mednarodna konferenca o trajnosti in gorskih območjih

Borovec, Bolgarija, 14.–16. 5. 2015

Spomladi leta 2009 je v bolgarskem letovišču Borovec (slika 1) potekala mednarodna konferenca z naslovom »*Identifying the Research Basis for Sustainable Development of the Mountain Regions in Southeastern Europe*«. Po konferenci je pri založbi Springer izšla monografija z naslovom »*Sustainable Development in Mountain Regions: Southeastern Europe*« (ISBN 978-94-007-0130-4; DOI: 10.1007/978-94-007-0131-1).

Šest let pozneje je v istem letovišču potekala druga konferenca na temo trajnosti v gorskih območjih. Tokratni naslov konference je bil »*Sustainable Mountain Regions: Make Them Work*«. Konferenco so soorganizirali Bolgarsko geografsko društvo, Nacionalni inštitut za geofiziko, geodezijo in geografijo Bolgarske akademije znanosti, Fakulteta za geologijo in geografijo Univerze v Sofiji, Združenje za razvoj bolgarskih gorskih občin, bolgarsko Ministrstvo za okolje in vode, bolgarsko Ministrstvo za regionalni razvoj ter Jugovzhodnoevropsko združenje za preučevanje gora (*SEEMore*; <http://mri.scnatweb.ch/en/networks/mri-europe-south-eastern-europe>). Slednje je bilo ustanovljeno prav na konferenci leta 2009, z namenom poglobitve sodelovanja na področju raziskav gorskega sveta v jugovzhodni Evropi. Združenje je imelo v okviru konference tudi letno srečanje usmerjevalnega odbora, na katerem je bilo izbrano novo vodstvo. Predsednik združenja je postal Grk Nikolas Katsoulakos z atenske Tehniške univerze.

Na konferenci sta bila prva dva dneva namenjena predavanjem, tretji dan pa je bila na programu ekskurzija. Konferenca se je prvi dan začela s štirimi plenarnimi predavanji, na temo trajnostnega turizma in ekosistemskih storitev ter nadaljevala v treh ločenih sekcijah z naslovi: Nevarnosti in njihovo blaženje v gorskih območjih, Gorsko okolje in zavarovana območja ter Prebivalstvo in dediščina. V vsaki sekciji je se zvrstilo od deset do dvanajst referatov. Podpisani sem vodil prvi del prve sekcije, v drugem delu pa sem imel v tretji sekciji dve predstavitvi »*Natural disasters versus cultural and natural heritage*« (soavtor Blaž Komac, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) in »*Monitoring glacier changes with the use of archive images: the example of the Julian Alps (NW Slovenia, NE Italy)*« (soavtorja Mihaela

MATIJA ZORN

Slika 1: Borovec je prvo bolgarsko gorsko letovišče, katerega začetki segajo v začetek 20. stoletja. Leži v pogorju Rila na nadmorski višini 1350 m ob vznožju najvišjega vrha na Balkanskem polotoku (Musala, 2925 m). Kraj leži približno 70 km južno od Sofije.

MATIJA ZORN

Slika 2: V bližini letovišča je palača, ki jo je dal zgraditi bolgarski kralj Ferdinand I. v začetku 20. stoletja. Zgrajena je v tipičnem bolgarskem slugu 19. stoletja. Še vedno je v lasti bolgarske kraljeve družine, ki jo je deloma preuredila v družinski muzej.

Triglav Čekada, Geodetski inštitut Slovenije in Renato Colucci, Pomorski inštitut italijanskega Nacionalnega raziskovalnega sveta).

Drugi dan sta vzporedno potekali dve sekciji – Gorska ekonomija (turizem, kmetijstvo in gozdarstvo) ter Naravni viri in ekosistemske storitve. V obeh se je zopet zvrstilo po prek deset predstavitev.

Večina (prek 40) referatov je zbranih v konferenčnem zborniku (ISBN 978-954-411-220-2), ki ima isti naslov kot konferenca. Nekaj izbranih predstavitev bo (predvidoma leta 2016) izšlo pri založbi Springer v monografiji z naslovom »*Challenges and Perspectives in Southeastern Europe*«. Poleg tega bo pri isti založbi (tudi predvidoma leta 2016) izšla monografija z naslovom »*Sustainable Development in Mountain Regions: Southeastern Europe*«, kot drugi del na začetku omenjene monografije. Za to knjigo so avtorji članke oddajali na podlagi razpisa, ki je potekal vzporedno s prijavami na konferenco.

Tretji dan je bila organizirana ekskurzija v bližnjo dolino reke Beli Iskar, ki jo je z ledeniškega vidika že konec 19. stoletja preučeval srbski geomorfolog Jovan Cvijić.

Matija Zorn

17. srečanje Delovne skupine za eksonime

Zagreb, Hrvaška, 14.–16. 5. 2015

Tudi na tokratnem srečanju Delovne skupine za eksonime (*Working Group on Exonyms*) pri UNGEGN-u (*United Nations Group of Experts on Geographical Names*, slovensko Skupina izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena) smo se njeni člani podobno kot na prejšnjem, 16. srečanju, ki je bilo v Šmohorju (Hermagor) na avstrijskem Koroškem, zbrali v naši neposredni sosesčini, v hrvaškem glavnem mestu Zagrebu. Gostitelj je bil Leksikografski zavod Miroslav Krleža, kjer je zaposlena ena od aktivnejših članic delovne skupine Ivana Crljenko. Posvetovanja se je udeležilo 33 izvedencev iz 15 držav, ki so skupaj predstavili 21 prispevkov. Uvodoma je bil predstavljen tudi zbornik prispevkov s srečanja delovne skupine v Šmohorju, ki je z naslovom *Confirmation of the Definitions* ('Krepitev definicij') kot četrta publikacija iz zbirke *Name & Place* ('Ime in prostor') izšel pri založbi Dr. Kovač iz Hamburga. Uredila sta ga Paul Woodman iz Združenega kraljestva in sklicatelj delovne skupine Peter Jordan iz Avstrije.

Prispevki so bili razvrščeni v tri sekcije: Kriteriji za rabo eksonimov – vsestranski pristopi, Eksonimi – koncept in terminologija ter Posebna področja rabe eksonimov, v kateri so bili predstavljeni raba eksonimov v nemških šolskih atlasih po drugi svetovni vojni, neuradna zemljepisna imena (eksonimi in druge imenske različice) v nacionalnih imenikih, imena velikih morij in celin v vidika merila zemljevidov, češka imena morij in območij zunaj ozemeljske suverenosti ter raba eksonimov na ozemljih, kjer se določen pojav razprostira prek več jezikovnih območij. Slovenska udeleženca Matjaž Geršič in avtor tega zapisa sva v dogovoru z gostitelji predstavila hrvaško-slovenski bilateralni projekt Primerjalna analiza hrvaških in slovenskih eksonimov, ki ga s slovenske strani izvajamo sodelavci Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, s hrvaške pa sodelavci Leksikografskega zavoda Miroslav Krleža, Inštituta za hrvaški jezik in jezikoslovje ter Geografskega oddelka Naravoslovno-matematične fakultete Univerze v Zagrebu. Vsi prispevki bodo objavljeni v šesti publikaciji iz zbirke *Name & Place* ('Ime in prostor') pri založbi Dr. Kovač iz Hamburga. Tako kot prejšnje bosta tudi to uredila Paul Woodman in Peter Jordan.

Morda bolj kot prispevki sami je bila zanimiva zaključna razprava o kriterijih za rabo eksonimov. Uvodoma je bilo predstavljeno, da je bilo šest resolucij OZN, namenjenih eksonimom, sprejetih med letoma 1972 in 2002. Vse, razen zadnje, s katero je bila uradno ustanovljena Delovna skupina za eksonime, so torej iz časa pred začetkom njenega delovanja. V njih je bolj ali manj eksplicitno izražena želja po zmanjšanju števila eksonimov, kar je izhajalo iz takrat razmeroma občutljivih mednarodnih političnih odnosov, v katerih je še bilo čutiti posledice le kako desetletje prej na široko odpravljenega stoletnega kolonializma. V letih zatem so domačinska in manjšinska imena poleg bolj uveljavljenih imen v jezikih večinskih skupnosti dobila status legitimnih endonimov, kar je razrahljalo prej bolj uveljavljeno

MATJAZ GERŠIČ

Slika 1: Vedno živahen Trg bana Jelačića v središču Zagreba.

USLUŽBENEK LEKSIKOGRAFSKEGA ZAVODA

Slika 2: Udeleženci srečanja Delovne skupine za eksonime maja 2015 v atriju Leksikografskega zavoda Miroslav Krleža.

rigidno načelo »eno ime/en pojav«. Ob tem so bila zemljepisna imena na splošno, še posebej pa eksonimi, prepoznana kot pomemben del kulturne dediščine. Dogajanje po koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja je imelo za posledico, da se je v UNGEGN-ovem terminološkem slovarčku ob definiciji eksonima pojavil enovrstični dodatek, ki sporoča, da Združeni narodi priporočajo zmanjšanje rabe eksonimov le v mednarodnem komuniciranju. Ker dodatek v bistvu ni del definicije, ga je mogoče razumeti kot nekakšno spremembo stališča izvedencev za zemljepisna imena, ki so se pred tem zavzemali za splošno zmanjšanje števila eksonimov na vseh ravneh. Z bolj naklonjenimi pogledi na eksonime se je odprla potreba po ugotavljanju, na katerih področjih komuniciranja in v kakšnih okoliščinah je njihova raba dovoljena in v kakšnih odsvetovana, neprimerna in povsem nepotrebna. Sklicatelj delovne skupine si že nekaj časa prizadeva, da bi o priporočljivosti rabe eksonimov pripravil predlog posebne resolucije, za kar pa med večino preostalih izvedencev v delovni skupini nima podpore. Prav tako ni dobil podpore za izdelavo priročnika z napotki o rabi eksonimov. Ob tem je bil izražen glasen pomislek, da se mednarodna skupnost, ki jo posebljata OZN oziroma z vidika zemljepisnih imen UNGEGN, sploh nima pravice vmešavati v rabo eksonimov na nacionalni ravni, saj je ta suverena pravica govorcev določenega jezika oziroma njihovih pravopisnih pravil, po katerih so eksonimi neločljivi del jezika in je njihova raba nujna tudi z vidika njegove skladnje, pregibanja in pravorečja. Čeprav ni bilo soglasja, je bilo sklenjeno, da se bodo prizadevanja za opredelitev priporočljive in nepriporočljive rabe eksonimov v določenih okoliščinah komuniciranja nadaljevala.

Ker so že v več državah pripravili sezname standardiziranih ali še ne standardiziranih eksonimov, se je porodila ideja o poenoteni postavitvi gradiv na spletno stran delovne skupine, ki bi lahko bili dragocen vir informacij za primerjalne analize eksonimov, njihove rabe in eksonimizacije nasploh.

Na sobotni celodnevni ekskurziji smo obiskali Hrvaško Zagorje, kjer smo si podrobneje ogledali grad Veliki Tabor v bližini Desiniča, etnografski muzej na prostem Staro selo z rojstno hišo Josipa Broza Tita in frančiškanski samostan v Klanjcu. Vodil nas je ugledni geograf z Leksikografskega zavoda Miroslav Krleža Mladen Klemenčić. Ker smo se precejšen del poti vozili vzdolž hrvaško-slovenske meje, ki tu teče po Sotli, je beseda večkrat nanese tudi na našo državo in slovensko-hrvaške odnose.

Naslednji sestanek Delovne skupine za eksonime bo konec aprila 2016 v okviru splošnega zasedanja UNGEGN-a v Bangkoku, temu pa bo predvidoma sledil samostojen sestanek delovne skupine spomladi 2017 v Pragi, ki bo srečanje izvedencev za eksonime gostila že tretjič.

Drago Kladnik

Letna konferenca Ameriškega združenja geografov

Chicago, Združene države Amerike, 21.–25. 4. 2015

Ameriško združenje geografov (*American Association of Geographers*, AAG) vsako leto organizira geografsko konferenco, ki je bila letos v Chicagu, v zvezni državi Illinois. Konferenca, na kateri se je zbralo prek 7000 predstavnikov različnih vej geografije, trajnostnega razvoja in geografskih informacijskih sistemov, je bila namenjena znanstveni izmenjavi znanj ter izkušenj. Na njej so se zbrali strokovnjaki s celotnega sveta, kar je vplivalo na pestrost predstavitev in razprav. Konferenca je bila sestavljena iz več kot 90 vzporedno potekajočih tematskih področij. Skupno je bilo predstavljenih prek 5000 prispevkov. Tematska področja so obsegala politično, humano in kulturno, okoljsko, ekonomsko, turistično, urbano, politično in pedagoško geografijo ter geografske informacijske sisteme.

Predstavniki Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU smo se udeležili predvsem tematskih področij okoljska geografija, ekonomska in prometna geografija ter geografija ustvarjalnih virov, ki so bili zanimivi, saj so obravnavali najnovejša dognanja v geografiji, ki jo ameriški geografi razumejo zelo interdisciplinarno in širše od slovenskih. Na konferenci so se zvrstila tudi vabljenja predavanja uglednih predavateljev z različnih delov sveta.

Konference smo se udeležili trije predstavniki iz Slovenije, David Bole, ki je predstavil geografijo dnevnih mobilnosti v post socialističnih evropskih državah na primeru Slovenije, Jani Kozina, ki je predstavil

prostorske in časovne implikacije lokacijskih dejavnikov ustvarjalne delovne sile ter podpisana, ki sem predstavila vlogo socialnih in psiholoških dejavnikov pri razvoju okoljske ozaveščenosti ter spreminjanju okoljskega vedenja v smeri trajnosti.

Vseh prispevkov zaradi vzporednega poteka številnih sklopov nismo uspeli poslušati, a se je med odmori ter v času druženja nemalokrat razvila konstruktivna in široka debata na temo povezovanja fizične in družbene geografije v luči sonaravnega razvoja.

Naslednja letna konferenca AAG bo konec marca 2016 v San Franciscu. Več informacij o združenju in konferencah je dostopnih na <http://www.aag.org/cs/annualmeeting>.

Katarina Polajnar Horvat

Interdisciplinarni posvet o prvi svetovni vojni

Ljubljana, Kobarid, 22.–24. 5. 2015

Konec maja je v Ljubljani in Kobaridu potekal posvet z naslovom »(Re)Discovering the Great War – Multidisciplinary Research of Modern Conflicts«. Prvi dan so predavanja potekala v Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani, drugi dan pa v Kobariškem muzeju. Tretji dan je bil namenjen ogledu nekaterih ostankov vojne v Posočju in komemoraciji. Izbor časa dogodka ni bil naključen, saj je 23. maja 1915, torej pred natanko sto leti, Kraljevina Italija napovedala vojno Avstro-Ogrski. Posledica je bila vzpostavitev soške fronte.

Posvetovanje so soorganizirali Zavod za varstvo kulturne dediščine, Kobariški muzej, Muzej novejšje zgodovine, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Goriški in Tolminski muzej. Predstavljenih je

MATIJA ZORN

Slika: Udeleženci posveta so obiskali italijansko kostnico nad Kobaridom, kjer je pokopanih prek 7000 italijanskih vojakov.

bilo blizu 25 referatov domačih in tujih predavateljev z različnih področij. Glede na temo bi pričakovali, da bodo prevladovali zgodovinarji, ki so vsaj pri nas do sedaj pretežno pokrivali to tematiko. Očitno je obletnica »zbudila« tudi nekatera druga področja, tako so na srečanju prevladovali arheologi, poslušali pa smo tudi geografte, etnologe in druge. Predstavitve so bile v grobem razdeljene v pet tematskih sklopov: zgodovinski viri (od arhivskega do kartografskega ter slikovnega gradiva), moderne raziskovalne metode (predvsem uporabnost daljinskega zaznavanja), ostanki in njihovo kartiranje oziroma popis, antropološki pristopi pri preučevanju prve svetovne vojne in njene zapuščine, ter dokumentiranje, ohranjanje in upravljanje z dediščino prve svetovne vojne.

V svetu ni nenavadno, da se arheologija ukvarja z moderno zgodovino, saj tudi to obdobje ponuja obilico materialnih virov. Iskanju le-teh s tako imenovanimi neinvazivnimi metodami (daljinsko zaznavanje, geofizikalne metode) je bilo posvečenih več referatov. Več referatov je bilo posvečenih tudi dediščini prve svetovne vojne, ter uporabi letalskih posnetkov za preučevanje vojnih pokrajin – predstavitev na to temo smo imeli Mateja Breg Valjavec, Daniela Ribeiro in podpisani (vsi Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU). Med ostalimi predstavltvami bi izpostavili predavanje francoskih kolegov o reliefnih oblikah, ki so posledica vojn. Predvidoma leta 2016 bo izšla monografija izbranimi referati posvetovanja.

Dogodek je eden od številnih, ki so bili letos in bodo tudi drugo leto posvečeni soški fronti. Večina teh je zbranih na spletni strani: <http://www.100letprve.si/>.

Matija Zorn

17. mednarodni simpozij Pokrajina in pokrajinska ekologija

Nitra, Slovaška, 27.–29. 5. 2015

Mednarodni simpozij o pokrajinski ekologiji in sorodnih vedah vsake tri leta organizirajo slovaški raziskovalci s področja pokrajinske ekologije. Prvi je bil organiziran že leta 1967, zagotovo pa je treba izpostaviti simpozij leta 1982 v Piešťanyju, saj so takrat ustanovili Mednarodno zvezo za pokrajinsko ekologijo (*International Association for Landscape Ecology* – IALE). Letošnji simpozij je imel preprost naslov 'Pokrajina in pokrajinska ekologija' (*Landscape and Landscape Ecology*) in je potekal konec maja v Nitri. Mesto, ki leži ob istoimenski reki na jugozahodu Slovaške, ima nekaj več kot 80.000 prebivalcev. Simpozij je trajal tri dni, na njem pa je bilo 128 udeležencev iz 21 držav Evrope, Severne Amerike in Azije. Organizirali so ga Inštitut za pokrajinsko ekologijo Slovaške akademije znanosti, ki je letos praznoval 50-letnico obstoja, Univerza Konstantina Filozofa v Nitri in Slovaško ekološko društvo Slovaške akademije znanosti. Simpozij je bil razdeljen na pet sekcij: (1) Teorija pokrajinske ekologije, (2) Metode raziskovanja pokrajine, (3) Pokrajinske in ekosistemske storitve, (4) Upravljanje pokrajine ter (5) Okoljska ozaveščenost in izobraževanje v pokrajinski ekologiji. V okviru prve sekcije, ki je bila hkrati tudi uvodna in se je pričela takoj za pozdravnimi govori, so svoje delo in poglede na pokrajinsko ekologijo predstavili Felix Kienast, Miklós László, Žigrai Florin in Alexandra Nikiforova v soavtorstvu z Mario Fleis, Maximom Nyrtsovom in Mikhailom Borisovom. Poleg predavanj posameznih sekcij so udeleženci lahko obiskali tudi delavnico na temo ekosistemskih storitev in spreminjanja pokrajin ter si ogledali številne posterje, ki so bili tako kot predavanja razdeljeni v pet sekcij. V znanstvenem odboru simpozija so bili Milan Ružička, Zita Izakovičová, Juraj Hreško, Olaf Bastian, Slávka Galaš, Felix Kienast, Jaromir Kolejka, Dénes Lóczy, Sandra Luque, Bas Pedroli in Wolfgang Sulzer. Martin Boltziar in Andrej Bača sta uredila zbornik povzetkov (ISBN 978-80-89325-27-6), ki obsega 105 strani in ga je mogoče dobiti na spletni strani simpozija: <http://www.uke.sav.sk/symposium2015>. Poleg zbornika povzetkov si je na isti spletni strani mogoče ogledati tudi večino predstavitev.

Na simpoziju smo udeleženci iz Slovenije imeli tri predstavitve. Mateja Šmid Hribar (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) je imela referat z naslovom *The role of landscape structures and their ecosystem services in landscape management*, Mojca Golobič, Nadja Penko Seidl in Katarina Ana Lestan (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani) so predstavile referat z naslovom *Landscape heterogeneity*

Slika: Simpozij je bil organiziran v prostorih Univerze Konstantina Filozofa v Nitri.

as a tool for enhancing biodiversity, Rok Ciglič (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) pa sem predstavil referat z naslovom *Analysis of landscape typologies of Slovenia*.

Rok Ciglič

1. mednarodna konferenca o pokrajinah in demokraciji

Oscarsborg, Norveška, 3.–5. 6. 2015

Med 3. in 5. junijem je na Norveškem potekala 1. mednarodna konferenca o pokrajinah in demokraciji, ki sta jo organizirala Center za pokrajinsko demokracijo (CLaD) iz Univerze za življenjske znanosti na Norveškem in Uniscape (mreža univerz, posvečena izvajanju Evropske konvencija o krajini). Sprejem je potekal v Mestni hiši v Oslu, konferenca pa na otočku Oscarsborg v fjordu Oslo.

Povod za konferenco je naraščajoče raziskovalno in tudi povsem praktično zanimanje za razumevanje in interpretiranje nejasnosti, povezanih s pokrajinsko demokracijo. Evropska konvencija o krajini, ki jo je Slovenija ratificirala leta 2003, že takoj v 1. členu izpostavlja, da (po)krajina »... pomeni območje, kot ga zaznavajo ljudje in katerega značilnosti so plod delovanja in medsebojnega vplivanja naravnih in/ali človeških dejavnikov...«. Skladno s tem je bil namen konference premislek in diskusija o vlogi državljanov in njihovem vključevanju v procese odločanja o prihodnosti pokrajin, v katerih živijo. Pokrajina je namreč skupen vir, hkrati pa tudi vir dobre počutja, ki mora biti dostopen vsem.

Konferenca je bila vsebinsko razdeljena na 13 tematskih sklopov: (1) Koncepti in ideali, (2) Pristopi od spodaj navzgor, (3) Dediščina, zgodovina in kultura, (4) Drugi: vključenost ali izključenost, (5) Pravica do mesta, (6) Izzivi prisvojenih pokrajin, (7) Demokracija in pokrajine v krizi, (8) Soporaba pokrajin onostranstva (pokopališč), (9) Participacija – posebni izziv, (10) Pokrajinske vrednote in presoja, (11) Etika in praksa, (12) Demokracija in posledice kolonizacije in (13) Skupno (angleško *Commons*).

Slovenijo sem na konferenci zastopala z referatom »*Common land and (un)democratic practices: spatial and historical perspective in Slovenia*« (v soavtorstvu z Mimi Urbanc in Dragom Perkom, vsi Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU).

Program konference in povzetki referatov so dostopni na <http://www.nmbu.no/en/about-nmbu/faculties/samvit/departments/ilp/clad/events/cladconf/conference-programme>.

Mateja Šmid Hribar

1. mednarodna znanstvena konferenca Geobalcanica

Skopje, Makedonija, 5.–7. 6. 2015

V Skopju je ob koncu letošnje pomladi potekala prva mednarodna znanstvena konferenca *Geobalcanica*, ki po prvi izvedbi sodeč ne cilja samo na obisk geografov, ki raziskujejo Balkanski polotok ali na njem živijo, ampak na mednarodno udeležbo celotne Evrope in drugih celin, saj je že v prvi izvedbi gostila več kot 150 referentov iz kar 33 držav, vključno s Kitajsko.

Konferenco je organiziralo Društvo Geobalcanica (*Geobalcanica Society*). Dogodek so podprle Fakulteta za naravoslovne znanosti in matematiko v Skopju, Evropska zveza geografov (*European Association of Geographers*), Makedonsko geografsko društvo in podjetje Geomap Inženering. Glavni vodji konference sta bila Ivan Radevski in Svemir Gorin, predavatelja na omenjeni fakulteti.

Prvi in drugi dan je bilo na programu 83 predavanj in 19 posterjev, razdeljenih v dva vsebinska sklopa: *Physical Geography; Cartography, GIS and Spatial Planning* ter *Socio-Economic Geography; Teaching and Educational Geography*. Širina navedenih vsebinskih sklopov je nakazala, da so dobrodošli prispevki z vseh vej geografije. Tako smo prisluhnili vsebinam s področij naravnih nesreč, pokrajinske ekologije,

ROK CIGLIČ

Slika 1: Mestno središče Skopja doživlja v zadnjih letih velike spremembe. Poleg novih mostov prek reke Vardar in številnih novih spomenikov so v mestnem središču zgradili tudi velike javne ustanove. Na posnetku je nov Makedonski arheološki muzej.

ROK CIGLIČ

Slika 2: Konferenco Geobalcanica so s pozdravnimi nagovori odprli (od leve proti desni): Blagoja Markovski, Svemir Gorin, Ivan Radevski (vsi Fakulteta za naravoslovne znanosti in matematiko Univerze sv. Cirila in Metoda, Skopje), Sanja Klempić Bogadi (Inštitut za migracije in narodnosti, Zagreb) in Matija Zorn (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU).

MATIJA ZORN

Slika 3: Reka Treska v soteski Matka.

klimatogeografije, geologije, ekonomske geografije, demogeografije in migracij, geografije turizma, geografskih informacijskih sistemov, poučevanja in drugih.

Na konferenci smo udeleženci iz Slovenije predstavili tri referate: Matija Zorn in Mauro Hrvatin (oba Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) sta predstavila prispevek z naslovom *Damage caused by natural disasters in Slovenia between the years 1991 and 2008*, Drago Perko in Rok Ciglič (oba Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) prispevek *Slovenia as a European landscape hotspot*, Rok Ciglič pa še prispevek *Determination of natural landscape types in different Slovenian municipalities*.

Tretji, zadnji dan konference so organizatorji izvedli še strokovno ekskurzijo po okolici Skopja. Udeleženci smo najprej obiskali sotesko Matka (slika 3), ki je poplavljena zaradi zaježitev reke Treske. V ogled soteske je bil vključen tudi obisk jame Vrelo, ki je znana po številnih netopirjih. Ekskurzija se je končala na vrhu 1066 m visokega hriba Vodno, ki se dviga južno od makedonske prestolnice. Na vrhu še posebej izstopa 66 m visok *Milenijski križ*, ki ponoči žari.

Avtorji so svoje prispevke lahko objavili v zborniku prispevkov, ki je dostopen na spletnem naslovu <http://www.geobalcanica.org/conferences/2015/proceedings>.

Tudi naslednja konferenca bo potekala v Skopju, in sicer med 10. in 12. junijem 2016. Vse informacije o konferenci najdete na spletnem naslovu <http://www.geobalcanica.org/>.

Rok Ciglič, Drago Perko, Matija Zorn

